



Villreintrådet

Kommunal - og moderniseringsdepartementet

Høringsuttalelse på fagrapport

Forenkling av utmarksforvaltningen

Villreintrådet i Norge er en frivillig organisasjon som består av de fleste villreinnemder og villreirutvalg fra landets 23 villreinområder. Villreintrådet arbeider for å ivareta villreinen som art og dens behov - i et langsiktig perspektiv. Villreintrådet gir ut årboka Villreinen og drifter sammen med villreinsentraene nettsiden villrein.no.

Om fagrapporten

En faggruppe nedsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartement (KMD) i samarbeid med Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD), har lagt frem rapporten «forenkling av utmarksforvaltningen» for offentlig høring. Høringsfristen er 27. februar.

Faggruppen ble bedt om å ta utgangspunkt i regjeringserklæringen fra Sundvollen, punkt 8 «Levende lokaldemokrati» Forslagene fra faggruppen skulle legge til grunn at brukerne skal oppleve en vesentlig forenkling i forvaltning og saksbehandling og at kommunene skal tildeles større ansvar og myndighet innen utmarksforvaltningen. Forslagene er samlet i rapportens kapittel 6.

Høringsuttalelse

Villreintrådet i Norge deler flere av intensjonene i forslaget om at brukerne bør oppleve en vesentlig forenkling i forvaltning og saksbehandling og for så vidt at kommunene kan tildeles større ansvar og myndighet innen utmarksforvaltningen.

Det er imidlertid noe uklart for Villreintrådet hvordan kommunene skal få dette økte ansvaret, for kommunene er jo allerede en viktig aktør i arealforvaltning og saksbehandling gjennom eksempelvis plan – og bygningsloven, motorferdselloven og viltloven med forskrifter. Med dannelsen av «utmarksstyrer» som har sekretariatet hos Fylkesmannen – kan det virke som at kommunene ikke blir mer enn en postkasse for søknader og brev til utmarksrådet.

Villreintrådet i Norge har merket seg at fagrapporten uttaler;

«Riksrevisjonen har undersøkt arealutvikling og arealplanlegging. Riksrevisjonen konkluderer blant annet med at arealutviklingen i Norge på flere områder er i strid med Stortingets mål om en bærekraftig arealdisponering. Strandsonen, vassdragsbeltene, snauffjellet og store sammenhengende naturområder bygges fortsatt ned. Byggingen av fritidshus er sterkt økende i fjellområdene. Dagens nedbygging har konsekvenser for viktige verdier som



friluftsliv, kulturminner og kulturmiljøer, produktive jordressurser og det biologiske mangfoldet.»

Villreirådet har også merket seg at faggruppen har uttalt følgende:

«Faggruppen er klar over at forenklingstiltak noen ganger kan virke imot sin hensikt. Et redusert krav til utredninger og høringsprosesser vil isolert sett kunne oppfattes som et forenklingstiltak med mål om raskere beslutningsprosesser. Men det vil kunne føre til lavere kvalitet i utredningene og at færre aktører får anledning til å delta i prosessene. Dette vil da kunne øke sannsynligheten for at beslutninger ikke tar tilstrekkelig hensyn til dem som blir negativt berørt, og at beslutningene blir møtt med klage eller innsigelse. Det som i utgangspunktet var ment som et tiltak for økt effektivitet, kan dermed føre til flere konflikter, lengre saksbehandlingstid, høyere kostnader og mindre forutsigbarhet.»

Villreirådet ser at fagrapporten refererer fra Riksrevisjonen de store utfordringene som ligger i å ivareta villreinområdene. Vedrørende et tilstrekkelig faggrunnlag for et så viktig arbeid er Villreirådet svært skuffet over at ikke fagrapporten tar opp eller nevner den betydelige innsatsen som ble lagt ned i «villrein og samfunn» prosjektet og som munnet ut i VISA – rapporten. VISA – rapporten hadde en rekke gode forslag for en fremtidsrettet og god villreinforvaltning.

Videre foreslår fagrapporten å fjerne Fylkesmannens mulighet for innsigelse som er der nettopp for å ivareta regjeringens – og Stortingets mål om en bærekraftig arealdisponering. Dette viser dessverre at å sikre kvalitet i forvaltningen ikke har vært en prioritert oppgave for arbeidsgruppen.

Vedrørende god og fremtidsrettet forvaltning av villrein, mener Villreirådet at ordningen med nylig endring av villreinnemndene har vist seg å fungere godt. Tanken med å samle forvaltning av utmarka i «utmarksstyrer» kan synes god. Vi er imidlertid skeptiske til å legge villreinnemndenes arbeid inn under ansvaret til nye «utmarksstyrer». I disse styrene vil det, slik gruppa legger opp til, sitte grunneier-, nærings-, miljø- og friluftsinnteresser. Det legges altså opp til at slike interessegrupper skal være med å gjøre forvaltningsvedtak – dette vil etter Villreirådets mening være helt uakseptabelt. Villreirådet mener at det er mer fornuftig å bygge videre på det eksisterende- og velfungerende systemet som nylig er etablert, og la villreinforvaltningen være et helt eget saksfelt med egne saksbehandlingsorgan. Vi minner i den forbindelse også om at Norge har et internasjonalt ansvar og en internasjonal forpliktelse i forhold til villrein, og at det derfor kan være naturlig å synliggjøre dette gjennom egne saksbehandlingsorgan, adskilt fra evt. nye «utmarksstyrer». Villreirådet vil også peke på at dagens villreinforvaltning oppfattes som brukervennlig. Sammenslåing av verneområdestyrer og villreinnemnder reiser også andre utfordringer – hvilken geografisk inndeling tenker man seg for de forskjellige områdene? Med bare delvis geografisk overlappende arbeidsområde for «utmarksstyrer» og tidligere Villreinnemnder, kan en risikere at flere «utmarksstyrer» måtte fatte vedtak vedrørende villreinforvaltningen i samme område – det ville være en helt uakseptabel løsning.

Omtrent de samme betenkeligheter som ved forvaltningen, har Villreirådet knyttet til oppsyn. Villreirådet vil også her peke på at det er vanskelig å kun ha en organisering på oppsynet all den tid det i mange år har vært lokale tilpassinger – knyttet til hvordan grunneierstrukturen er lokalt. Å endre dette nå mener Villreirådet er til mer skade enn gagn. Gjeldende oppsynsordninger, med ulike løsninger i de forskjellige villreinområdene, bør dermed videreføres. Som eksempel er dagens oppsynsordning i Statsallmenninger og som er hjemlet i Fjellogen, en velfungerende ordning i dag.

For Villreirådet i Norge



Øystein Landsgård (leder)

Kopi:

- Villreinnemder
- Villreirutvalg
- Klima og Miljødirektoratet